

19.11.2009

HELSINGIN KAUPUNGIN SOSIAALIJOHTAJALLE

Käännymme puoleenne huolestuneena tulevasta Asunnottomien sosiaalitoimiston lakkauttamisesta aiheutuvista ongelmista asunnottomana vapautuvien vankien huollon järjestämiseen.

Helsingin kaupungin sosiaaliviraston Asunnottomien sosiaalipalveluilla ja sen vankityöntekijöillä on hyvät ja toimivat kontaktit rikosseuraamusalan eri toimijoihin. Työntekijät tuntevat vankilataustaisille tarjolla olevat palvelut. Alueellisille sosiaaliasemille siirtyessään keskitetty vankityö hajaantuu. Alueiden sosiaalityöntekijöiden on vaikea kerryttää ja säilyttää erityisosaamista, kun kohderyhmään kuuluvia asiakkaita asioi vain harvoin. Mikäli Asso lakkautetaan, paljon pitkän ajanjakson aikana kertynyttä erityisosaamista ja asiantuntemusta rangaistuksesta vapautuvien asiakkaiden sosiaalipalveluissa katoaa.

Asunnottomien sosiaalitoimistossa asiointi on tapahtunut valtaosin asiakaskäynneillä toisin kuin muissa kaupungin sosiaalitoimistoissa, joissa asiointi tapahtuu pääsääntöisesti kirjallisesti.

Vapautuneilla vangeilla on erittäin paljon luku- ja kirjoitusvaikeuksia: uusimman vankien terveystutkimuksen mukaan joka toisella vangilla on heikentynyt luku- ja kirjoitustaito ja joka kolmannella vangilla on vaikea luku- ja kirjoitushäiriö. Tämä merkitsee heikentynyttä kykyä asioida kirjallisesti lomakkeiden ja tarvittavien liitteiden avulla kaupungin sosiaaliviraston etuuskäsittelijöiden kanssa. Heikentynyt asiointikyky muodostaa myös selkeän syrjäytymisriskin normaalipalveluissa.

Kriminaalihuollon tukisäätiön (Krits) asumispalvelujen näkökulmasta suhtautuminen harkinnanvaraisen toimeentulotuen käyttöön on ollut Assossa asianmukaista ja joustavaa. Asumisen jatkumisen turvaaminen on voitu varmistaa, kun asiakkailta ei ole välttämättä edellytetty kaikkien mahdollisten toimeentulokilitteiden hankkimista (mikä monelle asunnottomalle tai vankilasta vapautuvalle on melkoisen työn takana), shekkimaksatus on ollut mahdollista niiden asiakkaiden kohdalla, joilla ei ole voimassa olevaa pankkitiliä tai henkilöllisyystodistusta (osa asiakkaista ei voi kiinnioton pelossa hakea henkilöllisyystodistusta poliisilaitokselta). Työmarkkinatuki on Assossa usein huomioitu toimeentulotuen perusosan suuruisena, jolloin asiakkaalle ei ole jäänyt omavastuuta vuokran osalta. Kokemuksemme mukaan asiakkaan

vuokratelka syntyy usein monesta maksamatta jääneestä omavastuuosuudesta ja pahimmillaan johtaa vuokrasopimuksen purkamiseen ja häätöön.

Ongelmia saattaa syntyä myös siitä, minkä alueellisen sosiaalitoimiston piiriin asiakas kuuluu. Tällainen tilanne voi tulla etenkin pitkän vankeusrangaistuksen jälkeen. Kansalaisten yhdenvertainen kohtelu ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy puoltavat erityispalveluja niille erityisryhmille, jotka eivät kykene ns. ”normaaliin asiointiin”.

Asso on huolehtinut esimerkillisesti asiakkaidensa ja työntekijöidensä turvallisuudesta, koska sen tiloissa työskentelee kaksi vartijaa. Sosiaalitoimistojen asiointiin sujuvuudesta vastaavat vahtimestarit, eikä turvallisuusasioihin ole kiinnitetty samassa määrin huomiota.

Kriminaalihuollon tukisäätiön Asumispalvelut on tehnyt kiinteää ja hyvää yhteistyötä Asson vankityöntekijöiden kanssa. Näin on voitu nopeasti ja joustavasti järjestää asunnottomana vapautuvien asumisasiota. Tässä kaupungille on ollut avuksi Kritsin asumispalvelukoordinaattori, joka on toiminut yhdyshenkilönä vankiloiden, vankien ja Asson työntekijöiden välillä. Jos Asso lakkautetaan, on yhden paikan sijasta luotava toimivat yhteydet ja jatkuva konsultaatio kaikkiin sosiaaliasemiin ilman että niissä on ketään vakinaista yhdyshenkilöä. Tämä tulee osaltaan vääjäämättä vaikeuttamaan ja hidastamaan helsinkiläisten asunnottomana vapautuvien vankien asemaa ja mahdollisuuksia päästä nopeasti ja joustavasti tarpeellisten palvelujen piiriin.

Samaan aikaan kun Helsingissä suunnitellaan vapautuvien vankien erityispalveluista luopumista, naapurikunta Vantaa on keskittänyt palveluita erityistyöntekijöille. Tänä vuonna on Tikkurilan sosiaalitoimiston yhteyteen palkattu vapautuvien vankien asioita hoitamaan sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja, jotka aloittavat työskentelyn asiakkaan kanssa jo ennen vapautumista vankilatapaamisilla. Yhteistyö on kirjattu hyvänä käytäntönä Rikosseuraamusalan Oma Koti-hankkeen Etelä-Suomen alueryhmän muistioon. Myös vankilan sosiaalityöntekijöillä on hyviä kokemuksia alkaneesta yhteistyöstä Vantaan kaupungin kanssa.

Kriminaalihuollon tukisäätiön Kriminaaliasiamiehen toimiston asiamiehet ovat vakavasti huolestuneita Helsingin kaupungin sosiaalitoimen suunnitelmista lakkauttaa Asso.

Veikko Kylämarttila
Kriminaaliasiamies

Marjatta Kaurala
Asiamiessosiaalityöntekijä